

Sygn. akt II ZO 62/22

ZARZĄDZENIE

Dnia 16 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

Sędzia Sądu Najwyższego M. M.

w sprawie notariusz A. P.

na skutek sygnalizacji obrońcy przedstawionej w trybie art. 9 § 2 k.p.k.

o wznowienie z urzędu postępowania zakończonego

postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 1 września 2022 r., w sprawie II ZK

12/22

na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 63d Prawa o notariacie

zarządził

**stwierdzić brak podstaw do wznowienia postępowania z
urzędu.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 1 września 2022 r., w sprawie II ZK 12/22, na posiedzeniu w składzie jednoosobowym oddalił jako oczywiście bezzasadną kasację obrońcy notariusz A. P. od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Krajowej Radzie Notarialnej z dnia 8 lutego 2021 r., WSD 13/2020.

Pismem z dnia 21 września 2022 r. obrońca obwinionej, adw. M. J. złożył wniosek o wznowienie postępowania przed Sądem Najwyższym z urzędu, w trybie art. 9 § 2 k.p.k., sygnalizując zaistnienie w powołanym wyżej postanowieniu uchybienia, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegającego na nienależytej obsadzie sądu, gdyż zapadło ono na posiedzeniu w składzie

jednoosobowym, podczas gdy sprawa podlegała rozpoznaniu na rozprawie w składzie trzech sędziów.

Należy stwierdzić, iż okoliczności podniesione przez obrońcę w powołanym wyżej piśmie nie uzasadniają wznowienia postępowania z urzędu w sprawie Sądu Najwyższego o sygn. akt II ZK 12/22.

Zgodnie z treścią art. 63e ustawy z 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz. U. 2022, poz. 1799) do rozpoznania kasacji, o której mowa w art. 63a § 1, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego o kasacji, z wyłączeniem art. 526 § 2 oraz art. 530 § 2 i 3. Oznacza to, że z wyjątkiem dwóch regulacji powołanych w art. 63e Prawa o notariacie, do rozpoznania kasacji wniesionej od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio pozostałe przepisy Kodeksu postępowania karnego, w szczególności zatem te, które dotyczą trybu rozpoznania kasacji, a więc w pewnym zakresie m.in. forum jej rozpoznania oraz składu Sądu Najwyższego, w jakim kasacja ma być rozpoznana.

Wprawdzie z art. 63d § 3 Prawa o notariacie wynika, że Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację na rozprawie w składzie trzech sędziów, jednakże przepis ten należy systemowo odczytywać jako regulację składu Sądu Najwyższego w sytuacji, kiedy kasacja rozpoznawana byłaby na rozprawie. Wówczas, zgodnie z jego treścią, Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w składzie trzech sędziów. Wprawdzie z art. 29 § 1 k.p.k. także wynika, że sąd kasacyjny na rozprawie orzeka w składzie trzech sędziów, jednak przepis ten zastrzega możliwość istnienia wyjątków. Wyjątek na rzecz składu pięciu sędziów Sądu Najwyższego znajduje się np. w art. 29 § 2 k.p.k., czy też w art. 534 § 2 k.p.k. (przy czym ten ostatni przepis dotyczy orzekania zarówno na rozprawie, jak i na posiedzeniu), natomiast na rzecz jednego sędziego – w art. 15 § 4 k.p.w. Istnienie choćby tych ustawowych wyjątków od trzyosobowego składu sądu kasacyjnego orzekającego na rozprawie uzasadniało uregulowanie składu Sądu Najwyższego rozpoznającego kasację na rozprawie od orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Krajowej Radzie Notarialnej w sposób szczególny, do czego doszło w art. 63d § 3 Prawa o notariacie. Oznacza to zarazem, że przepis ten nie określa składu Sądu Najwyższego w sytuacji, kiedy

rozpoznanie kasacji miałoby mieć miejsce na posiedzeniu, ani tym bardziej nie wyklucza rozpoznania sprawy kasacyjnej na takim forum.

Zgodnie natomiast z art. 534 § 1 k.p.k., jeżeli ustawa nie wymaga wydania wyroku, Sąd Najwyższy orzeka jednoosobowo, chyba że Prezes Sądu Najwyższego zarządzi rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów. W sytuacji zatem, kiedy kasacja jest rozpoznawana na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k., a więc kiedy może dojść jedynie do jej oddalenia jako oczywiście bezzasadnej, względnie do skierowania sprawy do rozpoznania na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. lub na rozprawie, zasadą jest orzekanie w składzie jednego sędziego. Taka sytuacja miała miejsce w sprawie II ZK 12/22, gdyż nie wydano zarządzenia o jej rozpoznaniu na posiedzeniu w składzie trzech sędziów.

Nie ulega także wątpliwości sama dopuszczalność rozpoznania sprawy kasacyjnej w sprawie zakończonej orzeczeniem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Krajowej Radzie Notarialnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 3 k.p.k. Jak już zaznaczono, art. 63d § 3 Prawa o notariacie należy odczytywać jako regulację składu Sądu Najwyższego orzekającego na rozprawie, nie zaś jako regulację nakładającą obowiązek rozpoznania kasacji na rozprawie w każdym wypadku. Tej ostatniej wykładni sprzeciwiają się bowiem względy systemowo-funkcjonalne. Przepisy kasacyjne, co oczywiste, mają zastosowanie w pierwszej kolejności w sprawach karnych, zaś na skutek odesłań zawartych w różnych aktach prawnych, także w innych sprawach, w których rozstrzyga się o odpowiedzialności represyjnej. Do tej kategorii należą sprawy odpowiedzialności dyscyplinarnej notariuszy. Nie ulega przy tym wątpliwości, że kategoria spraw karnych i standard postępowania karnego wyznacza zarazem pewien minimalny stopień gwarancji procesowych dla stron, który w zależności od regulacji w ustawach szczególnych, winien być stosowany, chyba że został w sposób wyraźny wykluczony. Należy wskazać, że oddalenie na posiedzeniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej, a więc w trybie art. 535 § 3 k.p.k., czyli w składzie jednego sędziego, może mieć miejsce także wtedy, gdy kasacja dotyczy wyroku, którym doszło do uprawomocnienia skazania na karę dożywotniego pozbawienia wolności, a więc na karę najsurowszą przewidzianą w ustawodawstwie polskim za najpoważniejsze przestępstwa. Nieracjonalne w tej

sytuacji byłoby twierdzenie, że nie jest możliwe orzekanie przez Sąd Najwyższy w takim trybie i w takim składzie co do kasacji wniesionej od orzeczeń sądów dyscyplinarnych, którymi orzeczono kary przewidziane jako sankcje, których istota sprowadza się do oddziaływania w obszarze samej korporacji zawodowej. Dolegliwość płynąca z orzeczeń sądów korporacyjnych jest bowiem nieporównywalnie mniejsza do powołanej przykładowo dolegliwości za przestępstwo powszechne w postaci kary najsurowszej co do rodzaju, a zarazem co do wysokości.

W sytuacji, kiedy nie ma podstaw do twierdzenia, że regulacja z art. 63d § 3 Prawa o notariacie stanowi wyraźne wykluczenie stosowania art. 535 § 3 k.p.k., nie sposób uznać, by orzekaniu w sprawie II ZK 12/22 towarzyszyła powołana przez obrońcę bezwzględna przyczyna odwoławcza. Ubocznie tylko należy wskazać, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie karne, o jakim mowa w art. 544 § 1 i 2 k.p.k., orzeczenie Sądu Najwyższego, którym sąd ten oddalił kasację (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2001 r., III KO 53/99, z 27 czerwca 2001 r., III KO 115/00). Oznacza to, że w ogóle nie ma możliwości wznowienia postępowania toczącego się przed Sądem Najwyższym, zakończonego oddaleniem kasacji, niezależnie od tego, czy oddalenie miało miejsce na rozprawie, czy na posiedzeniu.

Z tych też względów należało uznać, że nie ma podstaw do wznowienia postępowania w niniejszej sprawie z urzędu.